

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. Fakss: 67830770. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2023. gada 9. oktobrī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Jānis Neimanis un Jautrīte Briede,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 150/2023),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Civilprocesa likuma 464. panta 4.¹ daļu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. pantam un spēkā neesošu no [datums].
2. Apstrīdētā norma noteic, ka Augstākās tiesas rīcības sēdē pieņemto lēmumu par kasācijas tiesvedības ierosināšanu, par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību, par lietas nodošanu izskatīšanai kasācijas kārtībā Augstākās tiesas paplašinātā sastāvā, kā arī par atteikšanos pieņemt blakus sūdzību var sastādīt rezolūcijas veidā, ievērojot šā likuma 229. panta otrajā daļā noteikto.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Pieteikumā ir apstrīdēta likuma normas satversmība, tādēļ tajā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē ietvertu pamattiesību aizskāruma gadījumā. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 4. punktu Satversmes tiesas kolēģija ir tiesīga atteikties ierosināt lietu, ja pieteikums iesniegts par jau izspriestu prasījumu. Lai izvērtētu, vai pieteikums iesniegts par jau izspriestu prasījumu, jānoskaidro, vai: 1) prasījums formāli ir izspriests; 2) prasījums ir mainījies pēc būtības; 3) pastāv būtiski jauni apstākļi, kuru dēļ prasījumu nevarētu uzskatīt par jau izspriestu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2016. gada 29. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2015-19-01 10.1.–10.5. punktu*).

6.1. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka Civilprocesa likuma 464. panta 4.¹ daļa, ciktāl tā attiecas uz lēmumu par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību, neatbilst Satversmes 92. panta pirmajam teikumam, jo nesamērīgi ierobežo viņa tiesības uz motivēta tiesas lēmuma saņemšanu.

Satversmes tiesa 2020. gada 12. martā ir pieņēmusi spriedumu lietā Nr. 2019-13-01 „Par Civilprocesa likuma 464. panta 4.¹ daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. panta pirmajam teikumam” (turpmāk – spriedums lietā Nr. 2019-13-01). Šajā spriedumā tiesa atzina Civilprocesa likuma 464. panta 4.¹ daļu – apstrīdēto normu –, ciktāl tā attiecas uz lēmumu par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību, par atbilstošu Satversmes 92. panta pirmajam teikumam.

Tātad Pieteikuma iesniedzēja apstrīdētās normas atbilstība Satversmei jau ir izspriesta lietā Nr. 2019-13-01.

6.2. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka tiesvedības konkrētajā civillietā apstākļi ir uzskatāmi par būtiskiem jauniem apstākļiem, kuru dēļ šajā pieteikumā ietvertu prasījumu nevarētu uzskatīt par jau izspriestu Satversmes tiesā. Proti, apelācijas instances tiesa neesot vērtējusi civillietas pareizam iznākumam svarīgus apstākļus, ignorējusi lietā svarīgus pierādījumus, uz lietu tieši attiecināmās tiesību normas, Augstākās tiesas Senāta judikatūru, tiesību doktrīnu, kā arī neesot motivējusi spriedumu un pievērsusi uzmanību trauksmes cēlēja aizsardzības jautājumam. Tāpat apelācijas instances tiesa neesot atspēkojusi pirmās instances tiesas sprieduma argumentāciju. Tādējādi, iztrūkstot motivācijai Augstākās tiesas Senāta rīcības sēdes lēmumā, ar kuru atteikts ierosināt kasācijas tiesvedību, Pieteikuma iesniedzējam neesot zināms, kā Senāts varēja nonākt pie secinājuma, ka apelācijas instances tiesas sprieduma iznākums ir pareizs. Tāpat viņš kasācijas sūdzībā esot norādījis uz to, ka tās izskatīšanai ir nozīme judikatūras pilnveidošanā.

Satversmes tiesas nolēmumos ir arī atzīts, ka būtisku jaunu apstākļu dēļ tiesa var izvērtēt tādu prasījumu, kas jau reiz ir izspriests (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2006. gada 15. jūnija sprieduma lietā Nr. 2005-13-0106 10.1. un 10.3. punktu*). Pieteikumā sniegts konkrētās situācijas faktisko apstākļu izklāsts, pausts viedoklis par tiesas nolēmumiem konkrētajā civillietā un Satversmes tiesas spriedumu lietā Nr. 2019-13-01. Tomēr šādi apsvērumi nav uzskatāmi par būtiskiem jauniem apstākļiem, kuru dēļ prasījumu nevarētu uzskatīt par jau izspriestu. Pieteikuma iesniedzējs nav norādījis uz tādiem būtiskiem jauniem apstākļiem, kuru dēļ Satversmes tiesai būtu vēlreiz jāvērtē apstrīdētās

normas atbilstība Satversmes 92. pantam. Vienlaikus no pieteikuma secināms, ka Pieteikuma iesniedzēja ieskatā viņa pamattiesību aizskārums izriet no tiesvedības un civillietas iznākuma apelācijas instances tiesā. Tomēr Satversmes tiesa vispārīgā gadījumā nepārvērtē tiesību normu interpretācijas un piemērošanas jautājumus (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2017. gada 17. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2017-01-01 11. punktu*).

Līdz ar to pieteikums iesniegts par jau izspriestu prasījumu.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 4. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 150/2023).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina